

Stotinu godina od otkrića velebitske degenije

KOMUŠČICE DEGENIJE

T. MARKOVIĆ

Velebitska degenija najrjeđa je vrsta velebitske i hrvatske flore. Točno prije stotinu godina tu malenu i neupadljivu trajnicu otkrio je na Velebitu mađarski prirodoslovac Árpád von Degen (1866. - 1934.). Prvi je put na nju naišao u vrijeme kad su sazrijevali plodovi, a ni pri ponovnom dolasku na isto mjesto u lipnju 1908. godine nije uspio naći cvjetove jer degenija pripada prvim proljetnim biljkama koje cvatu čim okopni snijeg. Tek je Degenov kolega Kummerle 9. svibnja 1909. pronašao biljku u cvatu. Degen je u početku svrstao biljku u rod američkih krstašica Lesquerella u kojem su američke rijetke biljne vrste, a slavni prirodoslovac August Edler von Hayek (14. 1871. - 1928.) konačno je utvrdio da biljka pripada zasebnom rodu. Rod je prozvao Degenia, a velebitska degenija jedina je vrsta

Velebitska degenija (*Degenia velebitica*), endemična biljka iz porodice Brassicaceae, strogo zaštićena vrsta, botanički je simbol Velebita i Hrvatske

tog roda. Degenija je iznimno rijetka biljka koja raste samo na planinskim točilima okrenutima prema jugu i u pukotinama stijena. Dosad je pronađena samo na četiri mjesta. Dva su na južnom Velebitu - Krug i Kuka plana ili Pavelić plana nad Šugarskom dulibom, treće je nalazište na srednjem Velebitu - na brdu Soline kod Budakova brda, a prije nekoliko godina pronađeno je i još jedno stanište na Velikoj Kapeli. Osim kao rijedak endem, degenija je vrlo vrijedna i kao predstavnik reliktnne flore koju su gotovo izbrisale klimatske i geološke promjene. Uspjela je opstati na Velebitu zato što je ta naša planina tijekom oledbe imala drukčiju klimu nego ostali europski planinski prostori.

Velebitska degenija strogo je zaštićena od 1964. godine. (A. Č.)

DEGENIJA U CVATU

A. ČAPLAR

